

Ditt valg!

Videregående opplæring 2010–2011

Idrettsfag • Musikk, dans og drama
Studiespesialisering

Bygg- og anleggsteknikk • Design og håndverk
Elektrofag • Helse- og sosialfag
Medier og kommunikasjon • Naturbruk
Restaurant- og matfag • Service og samferdsel
Teknikk og industriell produksjon

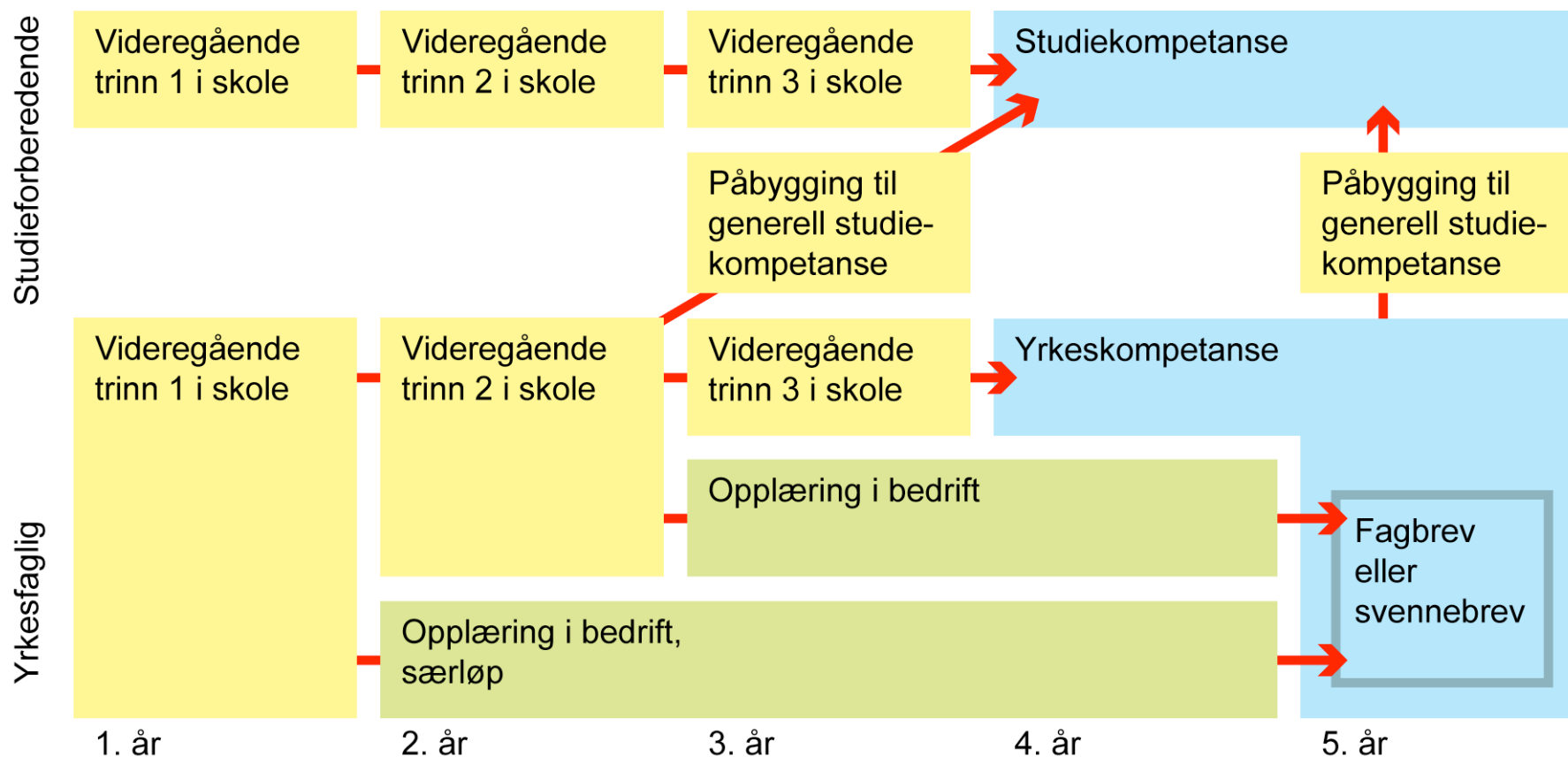

Hva er videregående opplæring?

- Inngangsport til yrkeslivet og til videre studier
- Studieforberedende og yrkesfaglig opplæring:
  - Studieforberedende opplæring legger mest vekt på teoretisk kunnskap (gir studiekompetanse)
  - Yrkesfaglig opplæring fører fram til et yrke (gir yrkeskompetanse med eller uten fagbrev eller svennebrev)

Hva er videregående opplæring?

Du kan oppnå studie- eller yrkeskompetanse

12 utdanningsprogram

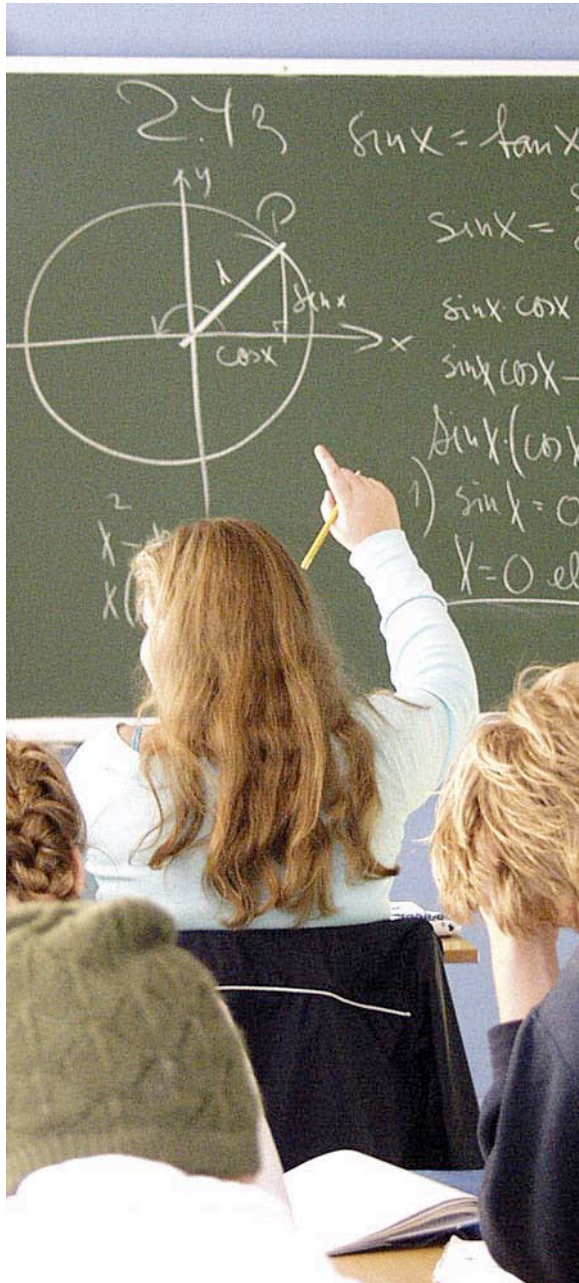
3 studieforberevende

- Idrettsfag
- Musikk, dans og drama med disse programområdene:
  - Musikk
  - Dans
  - Drama
- Studiespesialisering med disse programområdene:
  - Formgivingsfag
  - Realfag
  - Språk, samfunnsfag og økonomi

12 utdanningsprogram

9 yrkesfaglige

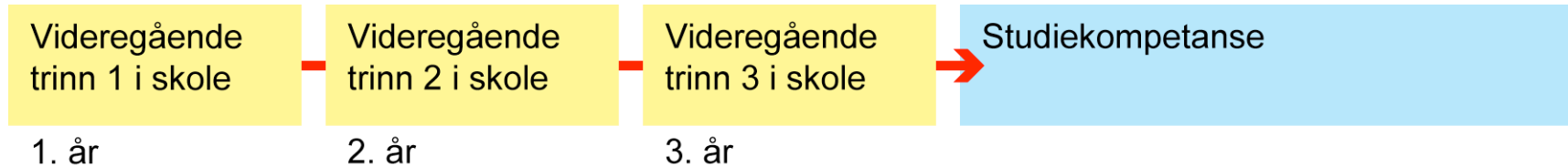
- Bygg- og anleggsteknikk
  - Design og håndverk
  - Elektrofag
  - Helse- og sosialfag
  - Medier og kommunikasjon (med ett studieforberedende Vg3)
  - Naturbruk (med ett studieforberedende Vg3)
  - Restaurant- og matfag
  - Service og samferdsel
  - Teknikk og industriell produksjon
- + Påbygging til generell studiekompetanse

Generell studiekompetanse

- **Generell** studiekompetanse er det faglige grunnlaget for å søke opptak til universiteter og høyskoler
- **Spesiell** studiekompetanse betyr at det i tillegg stilles krav om spesielle fag eller fagkombinasjoner, vanligvis realfag
- Noen studier har opptaksprøve
- Du får vitnemål som dokumentasjon på studiekompetanse

Generell studiekompetanse

Oppnås ved å fullføre og bestå tre års videregående opplæring fra utdanningsprogram for:

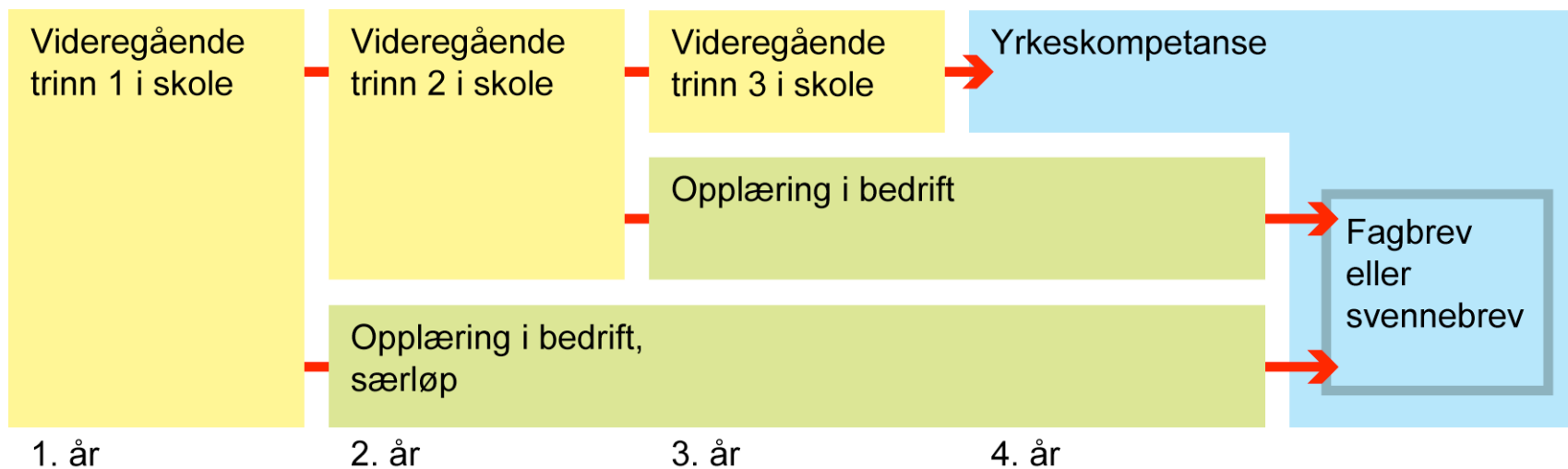
- Idrettsfag
- Musikk, dans og drama
- Studiespesialisering
- Medier og kommunikasjon med studieforberedende Vg3
- Naturbruk med studieforberedende Vg3

Yrkeskompetanse

har du når du er utdannet til å utøve et yrke

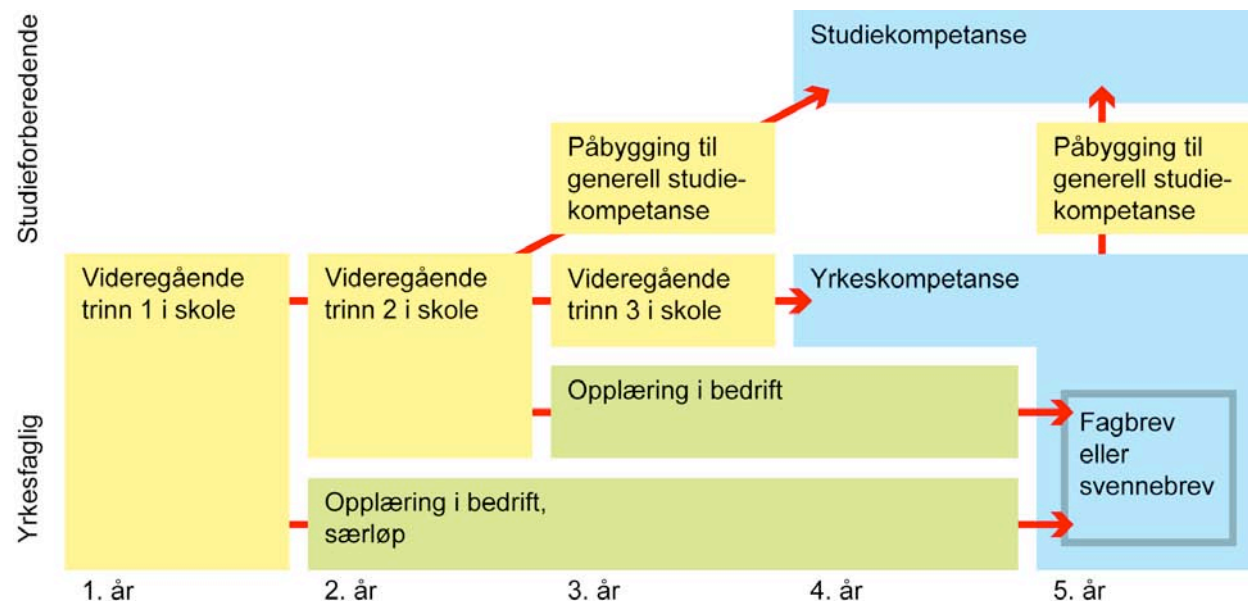
- Du får vitnemål som dokumentasjon når du har
  - fullført og bestått tre års fastsatt opplæring i skole
- Du får vitnemål som dokumentasjon når du har
  - fullført fag og bestått fastsatt opplæring i skole
(det fins unntak fra kravet om bestått)
  - fullført den fastsatte opplæringstiden i bedrift
  - bestått fag- eller svenneprøven ved slutten av læretiden
(da får du også fag- eller svennebrev)
- Når du har yrkeskompetanse, kan du gå videre på fagskole
- Fag- eller svennebrev gir grunnlag for mesterbrev

Yrkeskompetanse

- Yrkeskompetanse *uten* fagbrev eller svennebrev får du i yrkesfag som ikke hører inn under lærefagene
- Yrkeskompetanse *med* fagbrev eller svennebrev får du i lærefag fra de 9 yrkesfaglige utdanningsprogrammene

Påbygging til generell studiekompetanse

Generell studiekompetanse kan oppnås ved å fullføre og bestå

Vg3 påbygging til generell studiekompetanse etter at du har

- fullført og bestått Vg1 og Vg2 fra et yrkesfaglig utdanningsprogram eller
- oppnådd yrkeskompetanse med fag- eller svennebrev eller
- oppnådd yrkeskompetanse uten fag- eller svennebrev

Fag- og timefordeling

- I alle utdanningsprogram har du fellesfag, for eksempel norsk, engelsk, matematikk og naturfag
- I studieforberevende utdanningsprogram har du i tillegg
  - programfag som hører til programområdet du har valgt
  - programfag som du kan velge fra eget programområde eller fra et annet programområde i studieforberevende utdanningsprogram
- I yrkesfaglige utdanningsprogram har du i tillegg
  - felles programfag som hører til programområdet ditt
  - prosjekt til fordypning som du kan bruke til
    - fordypning i aktuelle lærefag/yrkesfag
    - fellesfag fra Vg3 påbygging til generell studiekompetanse
    - fellesfag i fremmedspråk
    - programfag fra studieforberevende utdanningsprogram

Fag- og timefordeling

Utdanningsprogram for studiespesialisering

Vg1 studiespesialisering uten formgivingsfag

Vg2 og Vg3 realfag eller språk, samfunnsfag og økonomi

Vg1	Vg2	Vg3
Fellesfag 842 årstimer	Fellesfag 420 årstimer	Fellesfag 421 årstimer
	Programfag fra eget programområde 280 årstimer	Programfag fra eget programområde 280 årstimer
	Valgfritt programfag 140 årstimer	Valgfritt programfag 140 årstimer

Timetallene er oppgitt i 60-minutters enheter.

Fag- og timefordeling

Utdanningsprogram for studiespesialisering

Vg1 studiespesialisering uten formgivingsfag

Vg2 og Vg3 formgivingsfag

Vg1	Vg2	Vg3
Fellesfag 842 årstimer	Fellesfag 420 årstimer	Fellesfag 421 årstimer
	Felles programfag 420 årstimer	Felles programfag 420 årstimer
	Valgfritt programfag 140 årstimer	Valgfritt programfag 140 årstimer

Timetallene er oppgitt i 60-minutters enheter.

Fag- og timefordeling

Utdanningsprogram for studiespesialisering

Vg1 studiespesialisering med formgivingsfag

Vg2 og Vg3 formgivingsfag

Vg1	Vg2	Vg3
Fellesfag 702 årstimer	Fellesfag 560 årstimer	Fellesfag 421 årstimer
	Felles programfag 280 årstimer	Felles programfag 420 årstimer
Felles programfag 140 årstimer		
Valgfritt programfag 140 årstimer	Valgfritt programfag 140 årstimer	Valgfritt programfag 140 årstimer

Timetallene er oppgitt i 60-minutters enheter.

Fag- og timefordeling

Utdanningsprogram for studiespesialisering

Vg1 studiespesialisering med formgivingsfag

Vg2 og Vg3 realfag eller språk, samfunnsfag og økonomi

Vg1	Vg2	Vg3
Fellesfag 702 årstimer	Fellesfag 560 årstimer	Fellesfag 421 årstimer
	Programfag fra eget programområde 280 årstimer	Programfag fra eget programområde 280 årstimer
Felles programfag 140 årstimer		Valgfritt programfag 140 årstimer
Valgfritt programfag 140 årstimer		

Timetallene er oppgitt i 60-minutters enheter.

Fag- og timefordeling

Utdanningsprogram for idrettsfag

Vg1	Vg2	Vg3
Fellesfag 646 årstimer	Fellesfag 504 årstimer	Fellesfag 365 årstimer
	Felles programfag 336 årstimer	Felles programfag 476 årstimer
Felles programfag 196 årstimer		
Valgfritt programfag 140 årstimer	Valgfritt programfag 140 årstimer	Valgfritt programfag 140 årstimer

Timetallene er oppgitt i 60-minutters enheter.

Fag- og timefordeling

Utdanningsprogram for musikk, dans og drama

Vg1	Vg2	Vg3
Fellesfag 646 årstimer	Fellesfag 504 årstimer	Fellesfag 365 årstimer
	Felles programfag 336 årstimer	Felles programfag 476 årstimer
Felles programfag 140 årstimer		
Valgfrie programfag 196 årstimer	Valgfritt programfag 140 årstimer	Valgfritt programfag 140 årstimer

Timetallene er oppgitt i 60-minutters enheter.

Fag- og timefordeling på Vg1

Studieforberedende utdanningsprogram

Vg1 studiespesialisering

Fellesfag (842 årstimer)

113	Norsk
140	Engelsk
140	Matematikk
140	Naturfag
84	Samfunnsfag
56	Geografi
113	Fremmedspråk
56	Kroppsøving

Totalt 842 årstimer

Timetallene er oppgitt i 60-minutters enheter.

Valgfrie programfag kan velges fra

- ditt eget programområde
- et annet programområde i studieforberedende utdanningsprogram

Vg1 formgivingsfag

Fellesfag (702 årstimer)

113	Norsk
140	Engelsk
140	Matematikk
140	Naturfag
113	Fremmedspråk
56	Kroppsøving

Felles programfag (140 årstimer)

Valgfritt programfag (140 årstimer)

Totalt 982 årstimer

Vg1 idrettsfag, Vg1 musikk, dans og drama

Fellesfag (646 årstimer)

113	Norsk
140	Engelsk
140	Matematikk
140	Naturfag
113	Fremmedspråk

Felles programfag (196 årstimer, ID) (140 årstimer, MD)

Valgfrie programfag (140 årstimer, ID) (196 årstimer, MD)

Kroppsøving dekkes av
programfagene

Totalt 982 årstimer

Fag- og timefordeling

Yrkesfaglige utdanningsprogram

Vg1	Vg2	Opplæring i bedrift
Fellesfag 336 årstimer	Fellesfag 252 årstimer	Normal arbeidstid
	Felles programfag 477 årstimer	
Felles programfag 477 årstimer	Prosjekt til fordypning 253 årstimer	
Prosjekt til fordypning 168 årstimer		

Timetallene er oppgitt i 60-minutters enheter.

Fag- og timefordeling

Yrkesfaglige utdanningsprogram

Vg1 yrkesfaglige utdanningsprogram

Fellesfag (336 årstimer)

- 56 Norsk
- 84 Engelsk
- 84 Matematikk
- 56 Naturfag
- 56 Kroppsøving

Felles programfag (477 årstimer)

Prosjekt til fordypning (168 årstimer)

Totalt 981 årstimer

Timetallene er oppgitt i 60-minutters enheter.

Prosjekt til fordypning kan du bruke til

- fordypning i aktuelle lærefag/yrkesfag
- fellesfag fra Vg3 påbygging til generell studiekompetanse
- fellesfag i fremmedspråk
- programfag fra studieforberevende utdanningsprogram

Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram

Fellesfag (252 årstimer)

- 56 Norsk
- 56 Engelsk
- 84 Samfunnsfag
- 56 Kroppsøving

Felles programfag (477 årstimer)

Prosjekt til fordypning (253 årstimer)

Totalt 982 årstimer

Opplæring i bedrift

eller

Vg3 påbygging til generell studiekompetanse

Fellesfag (702 årstimer)

- 281 Norsk
- 140 Matematikk
- 84 Naturfag
- 140 Historie
- 56 Kroppsøving

Programfag (140 årstimer)

fra utdanningsprogram for studiespesialisering

Totalt 841 årstimer

Gratis læremidler og utstyr

Alle elever på Vg1, Vg2 og Vg3 får:

- Gratis trykte og digitale læremidler og digitalt utstyr.
- Ikke-behovsprøvd utstyrsstipend fra Lånekassen (gjelder bare elever med ungdomsrett).
Stipendsatsene varierer mellom utdanningsprogrammene (fra 850 til 2750 kroner skoleåret 2009–2010).

Noen elever og lærlinger kan i tillegg få lån og andre stipend.

- Les mer på www.lanekassen.no

Bærbar PC

- Legger skolen opp opplæringen slik at du må bruke pc både på skolen og hjemme, skal skolen skaffe en pc til deg.
- Skolen kan kreve egenandel for pc-en.
- Egenandelen skal ikke overstige laveste sats for utstyrsstipend.
- Etter fullført videregående skole skal du da få beholde pc-en.
- Fullfører du ikke opplæringen, skal du få tilbud om å kjøpe pc-en.
- Samlet betaling skal da ikke overstige tre ganger minstesats for utstyrsstipend på tidspunktet for avbrudd.

Hvilke rettigheter har du?

Du som går ut av grunnskolen, har rett til

- tre års videregående opplæring
i løpet av en sammenhengende periode på
  - fem år hvis opplæringen foregår i skole
  - seks år hvis hele eller deler av opplæringen foregår i bedrift
men du må fullføre innen utgangen av det året du fyller 24 år
- å fullføre opplæring som etter læreplanen varer i mer enn tre år

Hvilke rettigheter har du?

Du som går ut av grunnskolen, har rett til

- inntak på Vg1 i ett av tre utdanningsprogram
  - men du må søke i prioritert rekkefølge: 1 – 2 – 3
- inntak på et Vg2 som bygger på det Vg1 du har valgt
  - men du har ikke krav på å få det programområdet du prioriterer

Hvilke rettigheter har du?

Du som går ut av grunnskolen, har rett til

- ett års utvidet rett til opplæring ved ett omvalg
  - men du må velge om igjen på samme nivå for å kunne fullføre innenfor retten
- to pauseår underveis i videregående opplæring
  - men du må rekke å fullføre opplæringen i løpet av det året du fyller 24 år

Hvilke rettigheter har du?

Du som går ut av grunnskolen, har rett til

- utdannings- og yrkesrådgivning
- sosialpedagogisk rådgivning
- veiledning og hjelp fra pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
- veiledning og hjelp fra oppfølgingstjenesten (OT) til og med det året du fyller 21 år hvis du
  - ikke søker opplæringsplass
  - ikke tar imot opplæringsplass
  - avbryter opplæringen før den er fullført
  - ikke er i fast arbeid
  - taper opplæringsretten

Hvor kan du gå på skole?

- Primært skoler i eget fylke
  - men ingen fylker tilbyr alle programområdene
- Skoler i nabofylker
  - for spesielle tilbud som fylkene samarbeider om
- Skoler med landslinjer og landsdekkende tilbud
  - kan søkes uansett hvor i landet du bor
  - karakterene dine avgjør om du kommer inn
- Skoler i andre fylker enn ditt eget
  - hvis hjemfylket ditt kjøper plass til deg

Hvor kan du gå på skole?

- Statlige skoler
  - samiske videregående skoler
  - skoler med utdanningsprogram for naturbruk
- Private skoler
  - du må regne med å betale skolepenger
  - private skoler med rett til statstilskudd er godkjent av Utdanningsdirektoratet
- Skoler i utlandet
  - norske private skoler i utlandet
  - utenlandske skoler

Hvordan søker du?

- Du søker og svarer på vigo.no, logg inn med **MinID**
- Søknadsfrist:
  - 1. mars for ordinært inntak
  - 1. februar for særskilt inntak (inntak etter sakkyndig vurdering) i de fleste fylker
- Sjekk at mobilnummer, e-postadresse og adresse er riktig på vigo.no
- I sommer får du påminnelse via SMS når du skal svare på tilbud om plass/venteliste plass på vigo.no

Tips!

Test at du får til å logge inn på vigo.no med **MinID** i god tid før søknadsfristen!

Hjelp til MinID?

Kontakt brukerstøtte

- 800 30 300
- minid@difi.no

Les mer på vilbli.no

* Har du ikke mobiltelefon må du bruke PIN-koder fra kodebrevet hver gang du skal logge inn på vigo.no med **MinID**

Hvordan bruker du MinID?

- Du bruker **MinID** for å logge inn på vigo.no
- Du får brev med PIN-koder til **MinID** til din folkeregistrerte adresse ved årsskiftet
- **Første gang** du bruker **MinID** trenger du:
  - fødselsnummer (11 siffer)
  - PIN-koder fra kodebrevDu legger inn selvvalgt passord, mobilnummer* og e-postadresse
- **Neste gang** du bruker **MinID** trenger du:
  - fødselsnummer
  - selvvalgt passord
  - kode som kommer på SMS*

Nyttige tips og råd

- Det er ditt valg!
- Du søker og svarer på vigo.no
  - Ta godt vare på PIN-kodebrevet
  - Husk passordet ditt til **MinID**
- Husk søknadsfristene
- Sett alltid opp tre alternative Vg1
  - i tre forskjellige utdanningsprogram
- Hvis du angrer på valgene dine
  - kontakt rådgiver eller inntakskontoret

Nyttige tips og råd

- Gjør deg kjent med tidsplanen for inntaket
- Overhold svarfristene. Hvis du ikke er hjemme
  - svar på forhånd, se vigo.no
  - sørg for at andre svarer for deg
- Du kan miste plassen hvis du
  - ikke svarer til riktig tid
  - ikke møter første skoledag
- Husk klagefristen 3 uker etter at du fikk inntaksmeldingen
- Legg ved opplysninger som kan ha betydning for inntaket eller opplæringen
  - ingen kan ta hensyn til noe de ikke vet om

Strukturkart

Se strukturkartet på vilbli.no
eller hent [oppdatert strukturkart](#)
i pdf-format.

Mer informasjon

- Se nettstedet vilbli.no
- Spør rådgiver på skolen din
- Kontakt inntakskontoret
- Gå på yrkes- og utdanningsmesser
- Besøk videregående skoler
- Snakk med forskjellige yrkesutøvere

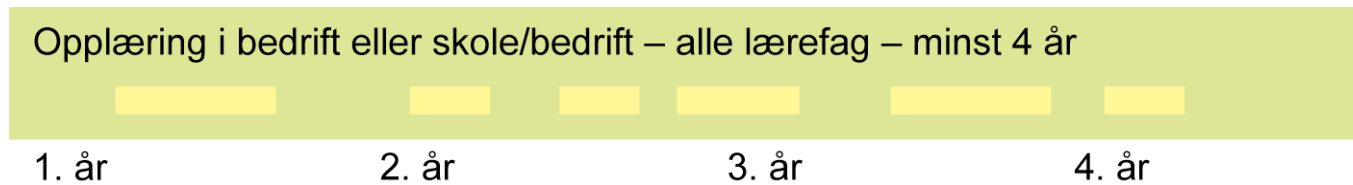
Lykke til med valget ditt!

Spesielle forhold

- Hele eller en større del av opplæringen i bedrift *(side 36 og 37)*
- Kompetanse på lavere nivå *(side 38 og 39)*
- Spesialundervisning og inntak etter sakkyndig vurdering *(side 40)*
- Minoritetsspråklige *(side 41 og 42)*
- Voksne *(side 43)*

Hele eller en større del av opplæringen i bedrift

Fylkeskommunen kan godkjenne at

- du inngår lærekontrakt/opplæringskontrakt rett etter grunnskolen
- du avbryter opplæringen i videregående skole og inngår lærekontrakt/opplæringskontrakt tidligere enn læreplanen fastsetter
- opplæringen i skole og bedrift tas i en annen rekkefølge enn det læreplanen fastsetter

Hele eller en større del av opplæringen i bedrift

- Opplæringen i programfag
  - kan foregå bare i bedrift
  - kan veksle mellom bedrift og skole
- Opplæringen i fellesfag og i deler av programfagene som er aktuelle for eksamen
  - må gjennomføres i løpet av læretiden
  - foregår vanligvis i egne grupper i videregående skole
  - kan foregå i bedrift

Kompetanse på lavere nivå

- Kompetanse på lavere nivå har du når du ikke oppnår full studie- eller yrkeskompetanse etter tre (eventuelt fem) års videregående opplæring.
- Skolen og PP-tjenesten hjelper deg med å planlegge opplæringsløpet ditt.
- Du kan senere gjennomføre ytterligere opplæring med sikte på studie- eller yrkeskompetanse. En opplæringskontrakt kan i visse tilfeller endres til lærekontrakt i løpet av læretiden.
- Du får kompetansebevis som dokumentasjon på den opplæringen du har fullført.

Kompetanse på lavere nivå

- Planlagt kompetanse på lavere nivå får du
  - som elev i skole
  - som lærekandidat med opplæringskontrakt i bedrift
- hvis du
  - ved starten av opplæringen vet at du kommer til å få vansker med å oppnå full studie- eller yrkeskompetanse
  - underveis i opplæringen oppdager at du ikke når de målene du hadde satt deg, og endrer målene dine
- Ikke planlagt kompetanse på lavere nivå får du
  - hvis du fullfører, men ikke består, tre (eventuelt fem) års opplæring med sikte på yrkes- eller studiekompetanse

Spesialundervisning og inntak etter sakkyndig vurdering

Etter sakkyndig vurdering fra PPT kan du som har behov for det, søke om rett til

- inntak til særskilt prioritert utdanningsprogram
- inntak til spesialundervisning
- opplæring i punktskrift
- opplæring i tegnspråklig miljø eller tolk i ordinær opplæring
- utvidet rett til opplæring – maksimalt fem år

Minoritetsspråklige

Du som tilhører en språklig minoritet, har samme rettigheter som norsk ungdom hvis du

- har gjennomført norsk grunnskole eller tilsvarende
- har gyldig oppholdstillatelse i Norge

Er du mindreårig asylsøker som venter på vedtak om oppholdstillatelse, kan du tas inn til videregående opplæring, men du har ikke rett til å fullføre dersom du får avslag.

Du får utvidet rett til videregående opplæring (inntil fem år) hvis du

- tar et spesielt innføringsår / forberedende år for minoritetsspråklige før Vg1
- etter sakkyndig vurdering har rett til særskilt språkopplæring

Minoritetsspråklige

Har du et annet morsmål enn norsk eller samisk, har du rett til

- særskilt norskopplæring inntil du har tilstrekkelige ferdigheter til å følge den vanlige opplæringen i skolen

Om nødvendig har du også rett til

- morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring
- Særskilt norskopplæring og/eller tospråklig fagopplæring skal gis ved din egen skole. Morsmålsopplæring kan legges til en annen skole.
- Når morsmålsopplæringen ikke kan gis av egnet personale, skal fylkeskommunen legge til rette for annen opplæring som er tilpasset dine forutsetninger.

Voksne

Fra og med det året du fyller 25 år, har du som er voksen og som har fullført grunnskolen, men ikke har fullført videregående opplæring, rett til

- inntil tre års videregående opplæring, og rett til å fullføre opplæring som etter læreplanen varer i mer enn tre år
- å få kartlagt din realkompetanse i forhold til ønsket sluttkompetanse
- å få starte videregående opplæring fra det nivået du er på
- gratis trykte og digitale læremidler og digitalt utstyr

Voksne med rett til videregående opplæring

- skal primært tas inn til opplæring spesielt organisert for voksne
- kan tas inn til ordinær opplæring, men blir da prioritert etter ungdom med rett til videregående opplæring

Den videregående opplæringen skal tilpasses dine evner og forutsetninger.